

shortcomings of the professional ethics of police officers in the present are also highlighted, and the ways of their elimination are proposed.

Key words: *police, police officer, professional ethics, police deontology, ethical principles, legal basis of professional ethics, moral position.*

Стаття надійшла до редакції 15.04.2018 р.

УДК 346.34

В. І. Вишковська, А. А. Попов

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ В КРАЇНИ ЄС

У статті дано аналіз деяких правових проблем у зв'язку з експортом товарів, здебільшого сільськогосподарського призначення, в країни Європейського Союзу. Досліджено існуючі стандарти Євросоюзу щодо сільськогосподарських продуктів і діючі механізми їх отримання іноземними виробниками.

Висунута пропозиція про необхідність запровадження в українське законодавство нового положення про форму зовнішньоекономічного контракту, яке б враховувало особливості торговельних відносин з ЄС.

Ключові слова: *зона вільної торгівлі; європейські стандарти; адміністрування тарифних квот.*

ЄС – на сьогодні – наш основний торговельний партнер, і розвиток взаємин і торгівлі з цим партнером дає нам не лише можливості представлення себе на європейських ринках, а й відкриває додаткові можливості на треті ринки [4].

Українські експортери сільськогосподарської продукції входять до десятки найбільших постачальників цієї продукції до ЄС, а загальна кількість імпорту Європейським Союзом з третіх країн щороку збільшується приблизно на 8%. Отже, європейський ринок є відкритим та перспективним для нових учасників, у тому числі й українських сільськогосподарських виробників, чия продукція відповідатиме стандартам ЄС [5].

Важливим інструментом у торгівлі з ЄС є експортний контракт. Для його правильного складання потрібно враховувати не тільки загальні вимоги українського законодавства щодо зовнішньоекономічних контрактів, але й особливості торговельних відносин саме з країнами Євросоюзу.

Як відомо, з 1 січня 2016 року набрав чинності Розділ IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1].

Передбачається створення зони вільної торгівлі, формату ЗВТ+, або відповідно до назви угоди зона вільної торгівлі буде поглибленою та всеохоплюючою. Для створення зони вільної торгівлі передбачається перехідний період, який не може перевищувати 10 років.

Угода містить низку перехідних положень, які передбачають відтермінування дії окремих положень Конвенції щодо України. Відповідно до п. 3 ст. 208, назви таких алкогольних напоїв, як коньяк, шампанське, херес, порто, аніс, арманьяк, кальвадос, граппа, токай, які є захищеними географічними позначеннями в ЄС, зможуть використовуватись в Україні лише протягом 10 років. Подібні обмеження існують також і щодо харчових продуктів. Назви таких сирів, як фета, пармезан та рокфор

можна буде використовувати в Україні лише протягом 7-річного перехідного періоду.

Угода передбачає не лише зниження мит, еквівалентних платежів та скасування кількісних обмежень, як більшість класичних угод про зону вільної торгівлі, а йде глибше – передбачає також глибоке регуляторне наближення, гармонізацію правил, процедур, і таким чином зближення з внутрішнім ринком ЄС. Це стосується передусім стандартизації, метрології, сертифікації, оцінок відповідності, ринкового нагляду та технічних регламентів. У цих сферах Україна візьме на себе зобов'язання забезпечити відповідність технічним регламентам ЄС (ст. 56). На сьогодні норми та стандарти, які діють в Україні у цій сфері є переважно застарілими, а наприклад, сертифікація, яка здійснюється в Україні, переважно не визнається в країнах-членах ЄС. Після укладення угоди, продукти, які пройшли сертифікацію в Україні відповідно до стандартів ЄС, не потрібно буде повторно сертифікувати в ЄС [там само].

Угода передбачає також гармонізацію законодавства і в таких важливих для взаємної торгівлі сферах, як державні закупівлі, антимонопольна політика та конкурентне законодавство, державні фінанси та субсидії, захист інтелектуальної власності та енергетичну політику.

Таким чином, угода створить передумови для більш глибокої імплементації *aquis communautaire* ЄС у правову систему України.

Україна та Європейський союз розпочали застосування положення Глибокої та всеохоплюючої Зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом (далі – ГВЗВТ) у двосторонньому режимі, адже до цього певні преференції для доступу на власний ринок були надані Європейським Союзом Україні в односторонньому порядку.

Проте, для того, аби отримати можливість реалізації продукції на європейському ринку, українським експортерам сільськогосподарської продукції необхідно пройти певні процедури, зокрема, отримати відповідні дозволи та ліцензії (сертифікати з перевезення, форми «EUR.1», імпортні ліцензії від Генерального директорату ЄС з питань сільського господарства, сертифікати якості продукції відповідно до стандартів ЄС та ін.) [4].

Відповідно до Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом при здійсненні експортних операцій з європейськими партнерами можна скористатися квотами та пільговими митними ставками ввізного мита, які встановлюються для кожного виду товару окремо [1].

Згідно із законодавством ЄС, адміністрування тарифних квот здійснюється за двома принципами:

- «перший прийшов – перший обслуговується»;
- через систему імпортних ліцензій [4].

Регламент 717/2008 (положення цього Регламенту не застосовуються до текстильної продукції та інших товарів, які є предметом спеціального імпортного регулювання) визначає 3 методи розподілу квот: 1) традиційний метод, який базується на традиційних торговельних потоках (частина квот резервується за традиційними імпортерами чи експортерами, а решта розподіляється між іншими); 2) метод, за яким квоти розподіляються відповідно до порядку подачі заявок (перший подав – перший отримав); 3) пропорційний – квоти розподіляються пропорційно до кількості, зазначеної у заявках, з одночасним проведенням процедури перевірки Комісією.

Відповідно до Регламенту інформація щодо відкриття квот публікується Європейською комісією в Офіційному журналі Європейського союзу, із зазначенням методу розподілу, умов, які потрібно виконати при подачі заявок на отримання ліцензій, часових меж для їх подачі, а також списку компетентних національних органів, до яких вони подаються. Підприємствам, які отримали квоти, видаються

ліцензії із зазначенням кількості товару, яку можна імпортувати чи експортувати. Тобто ліцензії в праві ЄС – це дозволи на право імпорту чи експорту товару в рамках отриманої квоти. Ліцензії, як правило, діють на території усіх країн-членів ЄС, за винятком випадків, коли сфери їх дій обмежуються окремими країнами або регіонами [6].

Застосування того чи іншого принципу залежить від того, який товар експортується/імпортується.

Під принцип «перший прийшов – перший обслуговується» підпадають, зокрема, такі товари як:

ячмінна крупа та борошно; зерно зернових злаків, оброблене іншими способами; продукти переробки солоду та крохмалю; оброблена продукція з молочних вершків; виноградний та яблучний соки; продукція з обробленого молока; баранина; оброблена продукція із зернових;

оброблені томати; солод та пшенична клейковина; цукрова кукурудза; гриби (основна та додаткова); цукор; харчові продукти; овес; сигари та цигарки; часник; манітол сорбіту; крохмаль; мед... (Додаток II до Регламенту ЄС № 374/2014).

Щодо системи імпортних ліцензій, то під неї підпадають, зокрема, наступні товари:

м'ясо птиці та напівфабрикати з м'яса птиці (основна та додаткова); молоко, вершки;

кукурудза, кукурудзяне борошно та гранули; свинина (основна та додаткова); ячмінь, ячмінне борошно та гранули; яловичина; пшениця; сухе молоко... (Додаток III до Регламенту ЄС №374/2014) [там само].

Головна відмінність між цими принципами полягає в адмініструванні квот.

Оформлення ввезення товару за принципом «перший прийшов – перший обслуговується» відбувається залежно від наявності невикористаного залишку відповідної квоти на момент подачі супровідних документів. Причому першим оформлюється той товар, супровідні документи до якого надійшли першими. Тобто, хто перший з імпортерів подав ввізну митну декларацію у ЄС, той і отримає право на безмитне ввезення товарів. Інформацію про залишки квот, які адмініструються а принципом «перший прийшов – перший обслуговується», можна перевірити на офіційному сайті Європейської комісії (<http://ec.europa.eu/>) [4].

Для використання квоти через систему імпортних ліцензій потенційні імпортери української продукції мають подати відповідну заявку на право здійснення імпорту (видачу ліцензії) до Генерального директорату Європейської комісії «Аграрні питання та розвиток сільської місцевості».

Для кожного типу товару, преференційне постачання якого здійснюватиметься із використанням імпортних ліцензій, відповідні регламенти містять певні часові та кількісні норми. Наприклад, при імпорті в ЄС м'ясної (яловичина, свинина, домашня птиця) продукції, ліцензування в рамках відповідних обсягів річних квот здійснюється щоквартально на 25% від загального обсягу квоти.

Інформація про залишки тарифних квот, які видаються через систему імпортних ліцензій, надається на підставі запиту на адресу директорату ЄК з питань сільського господарства [там само].

Щодо розміру квот та пільгової митної ставки ввізного мита, то тут необхідно враховувати особливості кожного виду товарів

Так, наприклад, для пшениці м'якої, пшеничного борошна та гранул, встановлено квоту в розмірі 950 000 тонн на рік з поступовим збільшенням упродовж 5 років до 1 000 000 тонн на рік. Такі привілеї дають змогу звільнити товар від ввізного мита у

рамках встановлених квот. При цьому, для пшениці твердої встановлюється інша пільга у вигляді базової ставки ввізного мита (148 € за одну тонну), однак квот для такої групи товару не встановлено [4].

Розміри квот та пільгових митних ставок ввізного мита для кожної групи товарів визначаються в додатках до розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

На особливу увагу українського експортера сільськогосподарської продукції для вдалого проведення експортної операції заслуговує розроблення і укладення експортного договору з європейським контрагентом, що потребує надзвичайно ретельного опрацювання для уникнення негативних наслідків у майбутньому.

При цьому слід зазначити, що поряд із загальними вимогами існують також і специфічні вимоги як до виробництва, так і до реалізації продукції на ринку Європейського Союзу.

Саме у зв'язку з цим Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», який набув чинності 20 вересня 2015 року щодо необхідності приведення потужностей переробників сільськогосподарської продукції у відповідність з принципами НАССР (Аналізу критичних контрольних точок виробництва).

Законом передбачено перехідний період у п'ять років для малих і середніх переробників, а для великих – три роки. Отже, ВРУ вирішила адаптувати світовий досвід щодо сертифікації харчової продукції.

Проте, насправді вимоги до виробників сільськогосподарської продукції в країнах ЄС ще суворіші.

Так, більшість торгівельних мереж та великих харчових компаній ЄС вимагають від своїх постачальників наявності сертифіката відповідності системи менеджменту GFSI (Глобальна ініціатива з безпечності харчових продуктів).

Глобальна ініціатива з безпечності харчових продуктів (GFSI) розроблена в результаті співпраці провідних світових експертів у сфері забезпечення безпечності харчових продуктів, виробників продуктів харчування, компаній, що надають послуги в ланцюзі харчування, міжнародних організацій та урядів.

Регулювання стандартів і схем сертифікації та їх визнання GFSI здійснюється на основі положень Керівного документа GFSI (GFSI Керівний документ, версія 6).

На сьогодні існують наступні визнані GFSI стандарти сертифікації:

- FSSC 22000;
- IFS Food Standard;
- BRC Global Standard;
- SQF CODE;
- Global Red Meat Standard (GRMS);
- GLOBAL GAP;
- Canada GAP Scheme;
- Global Aquaculture Alliance Seafood Processing Standard;
- PrimusGFS Standard;
- IFS PACsecure [4].

Для виробників первинної продукції доречно застосовувати такі міжнародно визнані стандарти:

- GMP+,
- GlobalGAP,
- GlobalGAP,

Стандарт GMP +

Стандарт GMP+ розроблений щодо продукції комбікормової галузі. В результаті його застосування у компаніях з виробництва кормів поліпшується процес впровадження і підтримки системи безпеки кормів.

При цьому, вимоги ISO 9001, ISO 22000 (НАССР) та інші стандарти вже включені в саму систему GMP +.

Дана система забезпечення безпечності кормів – це єдина загальногалузєва схема сертифікації, що охоплює виробництво з моменту збору зернової продукції (сировини для кормів) до торгівлі інгредієнтами і комбікормовою продукцією. Дана схема поширюється і на підприємства, що займаються зберіганням, транспортуванням і безпосередньо виробництвом комбікормів, преміксів, кормових добавок та інших компонентів [4].

На відміну від інших міжнародних стандартів безпечності харчових продуктів, стандарти GLOBALGAP призначені винятково для необроблених сільськогосподарських продуктів, і тому їх користувачами є фермери, а не переробні підприємства. Водночас, ці стандарти, стимулюючи мінімальне використання агрохімікатів та ветеринарних препаратів, охоплюють більше питань, ніж лише безпечність харчових продуктів. Вони, крім іншого, охоплюють безпеку праці, питання охорони навколишнього середовища, добробут тварин.

Нині GLOBALGAP – це єдиний інтегрований стандарт для первинної продукції з можливістю застосування його окремих модулів щодо різних груп товарів – від виробництва рослинної продукції, вирощування тварин, до виробництва комбікормів.

Існує міф, що українські компанії не зможуть впоратися з впровадженням стандартів та норм ЄС і програють конкуренцію компаніям ЄС, але це неправда. Хоча Угода вимагатиме від виробників, які працюють в Україні, переходити на стандарти ЄС, заміщуючи чинні українські стандарти, ці зміни будуть поступовими та їх цілком можна здійснити ефективно [8].

Оцінюючи перспективи експорту продукції сільського господарства в ЄС, К. Капіцька і В. Удовенко вважають, що для подолання даних проблем Україні необхідно здійснити ряд перетворень у сфері сільського господарства, які включають правові, політичні, економічні та соціальні аспекти. Серед них:

– застосування стандартів якості та безпеки продукції відповідно до міжнародних вимог;

– виділення цільових державних субсидій, як на розвиток сільського господарства, так і на інфраструктуру, яка його обслуговує;

– запровадження програми навчання сільськогосподарських виробників [7].

18 березня 2004 р. був прийнятий Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», який визначив механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі.

Цей механізм включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування. Закон також наводить поняття та джерела *acquis communautaire*, визначає інституційний і нормативний механізми адаптації, засади фінансового, кадрового, інформаційного та матеріально-технічного забезпечення виконання програми адаптації [2].

Серед конкретного наповнення існуючих програм адаптації, на наш погляд, має бути розробка спеціального положення про порядок укладання експортних контрактів з

України в ЄС, оскільки існує Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) [3] має загальний характер і не враховує всіх існуючих потреб українських експортерів. В якості додатків до нового положення обов'язковим є перелік існуючих стандартів, квот і ліцензій, діючих в межах ЄС.

Список використаної літератури

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/en/984>.

2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>.

3. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Затв. Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України 06.09.01 № 201. Зареєстр. в Міністерстві юстиції України 21.09.2001 р. за № 833/6024. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>.

4. Alexandrov & Partners. Алгоритм експорту. Що потрібно знати українському експортеру. 2016 – 69 с. [Електронний ресурс] // – Режим доступу: http://www.google.com.ua/url?url=http://loga.gov.ua/sites/default/files/collections/kniga-algorithm-eksportu.pdf&rct=j&q=&esrc=s&sa=U&ved=0ahUKEwinoZPIgPLbAhUUyqYKHTplCbYQFggTMAA&usg=AOvVaw1-IdjjTpiuv5ohC9d_rkZ

5. Дем'яненко М. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: стан та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuviiar.gov.ua/images/rezonans/2017/rez7.pdf>

6. Європейське право: право Європейського союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/78723/pravo/pravove_regulyuvannya_importu_eksportu

7. Капіцька К. В., Удовенко В. В. Проблеми експорту сільськогосподарської продукції України та аграрні аспекти створення зони вільної торгівлі Україна-ЄС / XIV Міжнародна наукова інтернет-конференція ADVANCED TECHNOLOGIES OF SCIENCE AND EDUCATION (19-21.04.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kapitska-k-v-udovenko-v-v-problemi-eksportu-silskogospodarskoyi-produktsiyi-ukrayini-ta-agrarni-aspekti-stvorenniya-zoni-vilnoyi-torgivli-ukrayina-es/>

8. Міфи про Угоду про асоціацію – аналіз фактів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/myths_aa_uk.pdf

V. Vyshkovska, A. Popov

SOME REMARKS IN RELATION TO LEGAL ADJUSTING OF EXPORT IN COUNTRIES OF EU

In the article the analysis of some legal problems is given in connection with the export of commodities, mostly agricultural setting, in the countries of European Union.

The Ukrainian exporters of agricultural produce are included in ten of most suppliers of this products in EU.

An important instrument in trade from EU is an export contract. For his correct stowage it is needed to take into account not only the general requirements of the Ukrainian legislation in relation to external economic contracts but also features of trade relations exactly with the countries of European Union.

Ukraine and European Union began application of position of Deep and all-embracing free trade Zone between Ukraine and European Union in the bilateral mode, in fact to it certain preferences for access to the own market were given by European Union to Ukraine in the one-sided order.

However, for that, if to get marketability of products at the European market, it is necessary to pass certain procedures the Ukrainian exporters of agricultural produce, in particular, to get corresponding permissions and licenses.

According to the legislation EU, administration of tariff quotas comes true after two principles:

- the "first come - the first is served";*
- through the system of the imported licenses.*

Application of that or other principle depends on that, what commodity is exported/imported.

For the use of quota through the system of the imported licenses the potential importers of the Ukrainian products must give a corresponding request on a right for realization of import(delivery of license) to General to directory of the European commission the "Agrarian questions and development of rural locality".

Information about bits and pieces of tariff quotas, that is given out through the system of the imported licenses, is given on the basis of query to address directory of EC on questions rural licenses, given on the basis of query to address directory of EC on agriculture.

To take into account an existent situation, suggestions about the necessity of input for the Ukrainian legislation of new position about the form of external economic contract that provide features of trade relations from EU, are thrown out.

Key words: *free trade zone; European standards; administration of tariff quotas.*

Стаття надійшла до редакції 20.04.2018 р.

УДК 341.77(045)

Н. Л. Шелухин, А. Н. Шелухин

ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ ПРАВОВЕДОВ В СТРАНАХ СНГ: СХОДСТВО, РАЗЛИЧИЯ И ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

В данной статье рассматриваются пути реформирования высшего юридического образования в Украине, России, Белоруссии и Казахстане. Проанализировано фактическое состояние юридического образования в Украине и его нормативно-правовое обеспечение, результаты которого экстраполированы и на другие постсоветские страны. Вычленены узловые проблемы в системе подготовки правоведов и намечены первоначальные реальные практические шаги по их решению. Особое внимание обращено на усиление роли центральных органов исполнительной власти, обеспечивающей формирование и реализацию государственной политики в сфере образования; унификацию специализаций в области права; уменьшение числа ВУЗов, осуществляющих подготовку юристов.

Ключевые слова: *реформированию высшего юридического образования, усиление роли Министерства образования и науки, унификация специализаций в области права, уменьшение числа юридических ВУЗов.*

На протяжении пяти последних лет в Украине и странах СНГ активизировалась работа по реформированию высшего юридического образования, система которого является достаточно сложной и взаимодействует с другими системами: политической, экономической, культурной, социальной. В этих условиях система юридического образования не может быть пассивной, а существенно и динамично влияет на